

OLDŘICHOVSKÉ LISTY

číslo vydání: 47 >2018/01<

1. března 2018

Evidenční číslo: MK ČR E 10198

Vážení spoluobčané,
přehoupl se Nový rok, sílící sluníčko nám dává předtuchu blížícího se jara a já Vás v tomto postním období mohu v letošním roce poprvé pozdravit a ještě jednou popřát mnoho zdarů.

Nemohu vynechat největší událost počátku roku – prezidentské volby. Přestože volba nedopadla tak, jak si dle statistického úřadu většina volících Oldřichováků přála, přesto přejme nově zvolenému prezidentovi ČR, aby se mu dařilo a aby jeho rozhodnutí byla vždy ku prospěchu celé ČR.

Chtěl bych poděkovat všem těm, kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na „plesové sezoně“ a ve svém volném čase připravili společenské vyžití našim i přespolním spoluobčanům. Samozřejmě stejné poděkování patří všem sponzorům, ať vypomohli finančně či materiálně.

Pro letošní rok je připraveno několik investičních akcí. Pro nás pro všechny asi nejdůležitější: měli bychom se už dočkat zahájení stavby nazvané „Humanizace dopravy Oldřichov v Hájích“. Stavba, jejíž příprava započala před více jak sedmi

lety, zahrnuje dva stavební objekty; úpravu hlavní průjezdní komunikace přes naši obec a stavbu jednostranného chodníku. Vše v zastavěné části obce (jednoduše řečeno od cedule k ceduli). Práce na úpravě hlavní komunikace by měly započít v druhé polovině letošního roku a jejím investorem bude vlastník silnice – Liberecký kraj. Úprava silnice bude zakončena obrubníkem, za kterým navazuje chodník. Zde je už investorem budoucí vlastník – Obec Oldřichov v Hájích. V obci je naplánováno i mnoho dalších akcí. Z těch investičně nejnáročnějších jsou jimi např. rekonstrukce mostu v Betlémě, vodovodní řad Oldřichov v Hájích VIII. stavba, kanalizace v centru obce včetně nové ČOV, dokončení rekonstrukce bytů v čp. 229, opravy komunikací či dokončení úprav parku u OÚ. Nesmíme ani zapomenout na údržbu a opravy budov ve vlastnictví obce. Takto bych mohl zaplnit větší část dnešního vydání našich listů, ale rozpočet nám nikdo „nepřifoukne“, roční období nám nikdo neprodlouží, a tak se alespoň pokusíme z uvedeného výčtu stihnout co nejvíce.

Přeji Vám všem mnoho a mnoho krásných jarních dnů.
:: Jaromír Tichý, starosta obce

> BLAGOPŘEJEME

V měsících prosinci 2017 a v lednu a únoru 2018 svá významná životní výročí oslavili:
Marcela Adamcová, Milan Honc, Ivo Löbl, Božena Nýdrlová, Vlastimil Pospíšil, Bohuslav Šišťák, Antonín Tetour a Darina Vrbová.
Všem srdečně blahopřejeme!

> VŠECHNY ZAČÁTKY JSOU TĚŽKÉ ŠKOLNÍ POMĚRY V OBCI

V Čechách ve větších farnostech vznikaly klášterní školy, později je následovaly zemské a městské školy. Sloužily k přípravě na vyšší školy. Vlastní vzdělávací zařízení pro mládež získal Oldřichov teprve v polovině 19. století. Až do té doby patřila oldřichovská školní obec k Mníšku. Staré dokumenty připouští, že v Mníšku mohlo být školní vyučování poskytováno již v době reformace; ale jestli vyučování probíhalo ve vlastním školním nebo v soukromém domě, není doloženo.

Jisté je, že v Mníšku byla vlastní školní budova v první polovině 17. století. Ta byla patrně zničena v době třicetileté války, protože ve zprávě faráře z Wittigu (Horního Vítkova) Paula Ambrosa Waltera z roku 1700 se praví, že mníšecká školní budova je již mnoho roků zničená, a proto je starý farní dům využíván jako škola a bydliště pro učitele. Podle dalších nepodložených zpráv měla být školní budova v Mníšku po roce 1700 znovu postavena.

Podle toho, že v roce 1767 dostal Mníšek novou farní budovu, to vypadá, že stará farní budova sloužila k výuce. Nově postavená školní budova (údajně postavená po roce 1700) mohla být rekonstrukcí oné dřevěné budovy, která byla určitě ve špatném technickém stavu.

Školní docházka ještě nebyla povinná. Učitelé neměli žádný pevný plat, hodně rodičů neplatilo žádné školné (10 krejcarů za měsíc), pouze větší sedláci a majitelé pozemků platili v naturáliích. Teprve o hodně později byla zavedena povinná školní docházka a školné. Učitel byl podřízeným vyššího úředníka a faráře. V první řadě musel dětem předávat náboženství, čtení, psaní, počítání a zpěv, dále je vychovávat a učit upřímnosti, bohabojnosti a dobrým mravům.

Dokud nebyla školní docházka povinná, chodily děti do školy, když měly čas a náladu. Špatné počasí, zima a špatné cesty znemožňovaly daleko bydlicím dětem docházení do školy.

Učitel musel při bouřce, vichřici a ohrožení vodou vyzvánět zvonem. V zimě bylo jeho úkolem uklízet sněh u kostela a na hřbitově. Učitel bydlel v malém kamrlíku vedle vyučovací místnosti.

Snaha dopomoci obci Oldřichov k vlastní škole vycházela v letech 1774–1779 od faráře Thadäuse Seiberera působícího v Mníšku, velkého přítele a podporovatele školství. V roce 1777 s velkým nadšením zařizoval školu v naší obci. Do farní knihy v Mníšku napsal vlastní rukou: *Přestože jsem vždy vážně naléhal, aby školní mládež snaživě navštěvovala školu, aby se naučila zákony křesťanského života, nemohl jsem toho dosáhnout vzhledem k velké vzdálenosti, potíží na cestách, obzvláště v zimě. Abych ale dostal svým povinností a nemuselo mi od rodičů být nic vyčítáno, popoháněl jsem zřízení školy v Oldřichově. Tu měl vést Ignatz Geisler a vybavil jsem ho také všemi knihami normální školy.*

Do této školy měli chodit všichni žáci z Oldřichova a Filipky. Sieberer také požadoval, aby bylo ve škole vše přednášeno

podle metody normální školy a aby děti do školy chodily pečlivě. Námaha faráře Seiberera nebyla úplně bez výsledků. I když se mu v naší obci nepodařilo školu prosadit, dosáhl alespoň zřízení zimní školy. Byla umístěna v různých domech. Lze dokázat, že se vyučovalo v domech: č. p. 67 (Wilhelm Geisler – Kruschbek) a naproti v č. p. 131 (Anton Köhler – kameník – tělocvikář), v č. p. 68 (Anton Horn – Hornův dům – zahradník/Hirschmann) a v č. p. 149 (Gustav Lange – Fridelgust – Pily pod Tietzschusterem).

Vyučování samotné obstaral mníšecký školní pomocník. Dne 25. března 1848 obdržela na žádost Oldřichova a Filipky místní zimní škola k topení od vrchnosti přiděleny 2 klaftery dřeva. (Klafter byla objemová jednotka, každá oblast ale měla jiné míry.

Objem jednoho klafteru se pohyboval od cca 3,2 kubického metru až po 4,72 kubického metru.) Do té doby se o otop museli starat žáci nebo rodiče.

Protože byl každoročně problém sehnat vhodný prostor pro zimní školu a protože v mníšecké škole nebyla dostatečná kapacita, rozhodla se konečně naše obec, že postaví dům pro školní účely. Základní kámen byl položen 25. května 1864.

Teprve v roce 1820 se mníšecký školní dům č. p. 43 dočkal kamenné přestavby, v této podobě sloužil školním účelům do roku 1879. Nově postavená školní budova byla vysvěcena 21. září 1879 (stavba probíhala 1878–1879) a v roce 1912 byla rozšířena o vzhlednou přístavbu.

Do staré mníšecké školy byly kromě obce Mníšek začleněny sousední obce Oldřichov, Philippsberg (část Mníšku), Filipka a Fojtka. Oldřichov a Filipka byly vyčleněny roku 1864 a Fojtka byla vyčleněna roku 1873.

K Mníšku zůstala přičleněna jen část obce Albrechtice-Filipov (Mülhain).

O vedoucích učitelích mníšecké školy chybí bližší údaje až do poloviny 17. století. Jeden (kostelní zapisovatel a školník) je zmiňován v kupní smlouvě Christoha Effenbergera datované 2. října 1617, ale jeho jméno není uvedeno. V roce 1658 je uveden první učitel z Mníšku jménem – Hans Preußler, působil tam ještě v roce 1676 a zřejmě také ve Mníšku zemřel.

V téže době naléhal pan Josef Stärz a jeho sousedé – pachtýři – na brzké zaplacení obnosu za stavbu ve výši 5500 florinů. Zastupitelé obce pod vedením starosty, majitele mlýna pana Josefa Kretschmera z č. p. 20, se usnesli zaplatit celou sumu v šesti ročních splátkách. Pachtýři ale požadovali platbu ve třech po sobě jdoucích ročních splátkách. Vedení obce nesouhlasilo, a tak věřitelé podali žalobu u krajského soudu v Liberci. Předvolání k jednání přišla do rukou žalující stranám až po jednacím dni, a proto byl navržen nový termín k projednání.

Rozepře došly tak daleko, že žalobci z důvodu nedodržení splátek v určeném čase prodali 5. ledna 1869 všechny školní lavice a zařízení školy za 104 floriny. Naštěstí vybavení určené k výuce bylo zachováno. Spor trval dál a byl rozhodnut s konečnou platností až po šesti letech – ve prospěch věřitele. Obec zaplatila téměř tisíc florinů za soudní výlohy.

Už během rozepří se pokoušeli obyvatelé přední části obce od stavby školy oprostit, chtěli se nechat vyčlenit ze školy v Oldřichově a zapsat se do školy v Mníšku. Jejich požadavku bylo vyhověno. Tato nepříjemnost se přenesla na faráře Resslera a děkana Lichtnera. Také záměr postavit školní budovu nebyl přijat dobře a v hospodě a na zasedáních byl proklínán, obzvláště pak v domě č. p. 1. Pro školu to tedy nebylo požehnání a přání úspěchu. Je třeba dodat, že ti z přední části obce, přestože intrikařili, na tom nebyli lépe, protože v sedmdesátých letech museli platit daleko větší příspěvky na stavbu nové mníšecké školy a zanedlouho by byli dotlačeni i ke stavbě školy ve Filipově, a proto se chtěli vrátit zpět do Oldřichova, ale jen pokud by se Mníšek zřekl již zaplacených příspěvků.

Také učitel měl se zastoupením obce zlou při o plat, který mu náležel. Počet dětí se zvýšil, příjmy nikoliv, obec mu platila měsíčně 25 florinů. Jeho žádost doprovázená častými prosbami vysoce váženého děkana Lichtnera konečně zapůsobila a 8. září 1869 byl pozván před zastupitelstvo obce. Pan Möldner o tom vypráví: *Na otázku, kterou mi položili – kolik bych chtěl mít – jsem odpověděl: To, co mi náleží. Je zde 230 až 240 dětí, není zde žádný pomocný učitel, musím vykonávat práci za druhou pracovní sílu, mně tedy patří i druhý plat. Nato mi navrhli 50 florinů, pak 60 florinů.* Pan Möldner řekl: *Dejte mi to celé, pak budu spokojen, jinak ne. Přejde doba, kdy bude učitel vypláceno jednou tolik.* Celý obnos zastupitelstvo nepovolilo a tak zůstal učitel příjem jako dříve. Pan Möldner mínil, že hlavně starosta obce byl proti.

1. října 1871 vstoupil v platnost nový školský zákon.

21. října 1871 byl krajským školním radou zaměstnán pan Möldner jako hlavní učitel dvouřídky v Oldřichově a 1. listopadu 1871 vykonal při c. k. krajském školním spolku ve Frýdlantu přísahu. K 1. říjnu byl zapsaný pomocný učitel c. k. okresní školní radou přeložen zpět do Dětrichova a učitel Möldner opět zůstal sám.

5. října byla v obci zvolena školní rada. Členové školní rady dle školního zákona byli: Augustin Endler z Filipky č. p. 24, Franz Neuhäuser – vlastník krčmy č. p. 6 a 161, Valentin Krause č. p. 29, farář Ressel a hlavní učitel Möldner. Pan Endler byl předsedou, Neuhäuser zástupcem, Krause obecním školním inspektorem.

Teprve 3. března 1873 bylo obsazeno místo pomocného učitele, na jednoho učitele vycházelo 260–270 žáků.

V únoru 1872 navštívil c. k. krajský inspektor pan Friedrich Neumann školu. Brzy po své návštěvě zajistil následující školní pomůcky: jeden glóbus, jednu mapu Rakousko-Uherské monarchie, jednu mapu Evropy, Čech a Palestiny. Dne 22. srpna 1872, 17. července 1873 a 16. dubna 1874 byly školní třídy c. k. krajským školním inspektorem opětovně kontrolovány. Koncem září 1873 dal výpověď provizorní pomocný učitel Josef Demmuth z Radčic a nastoupil 1. října na pedagogium v Trutnově. Po pomocném učiteli Demmuthovi přišel 1. října pomocný učitel Köhler z Frýdlantu (tento měl tři třídy měšťanky).

Předseda Endler byl přítel školy, občas ji navštěvoval a dohlížel na školáky ve škole a na cestě do školy, dohlížel

na jejich pečlivou školní docházku.

V říjnu 1873 byla po volbách do obecního zastupitelstva provedena nová volba do obecní školní rady. Zvoleni byli: pan Josef Peuker, starosta a předseda O. S. R. (Ortsstudienrat – obecní školní rada), Josef Franze, Ignatz Elstner č. p. 27, Anton Scholze č. p. 34.

V prosinci 1876 poslala c. k. krajská školní rada 48 studentských školních knih. Hodně těchto knih bylo zapůjčeno dospělým, kteří za vypůjčení rádi zaplatili krejcar. Za to bylo vybráno dohromady 9 florinů a obecní školní rada k tomuto obnosu věnovala dalších deset florinů. Za těchto 19 florinů bylo nakoupeno dalších 27 knih, takže tím se rozrostla školní knihovna na 75 knih.

V listopadu 1876 byli do školní rady zvoleni: Josef Peuker – předseda, Franz Klaus – jednatel, Ferdinand Geisler č. p. 14, Eduard Augsten z Filipky č. p. 11.

V květnu 1877 rozhodla obecní školní rada, že dosud neomítnutá školní budova dostane omítku. Proto zimní prázdniny nebyly ve stejném termínu jako dosud, ale byly přeloženy až na 1. až 15. července. Nevhodné počasí ale zdrželo omítání budovy, proto byly prázdniny přeloženy až na 22. srpna.

Stavební mistr Stärz chtěl za omítnutí budovy 300 florinů. Karl Morche z Pil č. p. 109 převzal tuto práci za 240 florinů a prý na tom ještě vydělal. Na práci se podíleli a omítnutí provedli: zednický mistr Herbig ze Studánky, zedníci Anton a Valentin Prokop a Josef Ressel. Staré školní dveře byly vyměněny a každá třída dostala skříň na pomůcky.

Oldřichov získal první učitelku ručních prací, slečnu Helene Schrimpf, která začala vyučovat 3. srpna 1879. Jako každá novinka, tak i tento vyučovací předmět získal odpůrce. Jedni říkali: „*koupený punčochy vyjdou zrovna tak levně*“, jiní mínili „*taková výuka není nutná.*“ Ale už o deset let později dávali rodiče rádi peníze, aby jejich dcery uměly háčkovat, plést a zhotovovat pletené věci k úklidu pokojů. Nyní musel být učitel velmi přísný, aby se dívky naučily veškeré domácí práce a vedení domácnosti.

1. února 1880 proběhly nové volby do obecní školní rady (O. S. R.). Zvoleni byli: Anton Schöler č. p. 44 – starosta, Josef Franze č. p. 12, Anton Peuker č. p. 52 a Josef Effenberger č. p. 20 z Filipky. Fojtka volila Josefa Tandlera z Betléma.

17. 2. 1880 H. Weiß m. p. (m. p. je zřejmě z latiny – vlastní rukou)

To bylo prvních jedenáct stránek naší školní kroniky.

Pokračování příště

> OLDŘICHOVSKÉ PŘÍBĚHY MARIE SOBIŠKOVÁ

Dnes vám budu vyprávět příběh z doby těsně po válce, z doby dosídlování pohraničí. Těch, kteří si pamatují první paní řídící poválečné oldřichovské školy, bude již mezi současnými obyvateli obce jen hrstka. Přečtěte si příběh velmi obdivuhodné, obětavé a statečné ženy – paní Marie Sobiškové.

Narodila se v roce 1903 a už v dětství byla sirotkem, vyrůstala v nuzných poměrech, ale vlastní vůlí a pílí vystudovala střední pedagogickou školu v Praze.

Vzpomíná dcera paní Eva Sobišková: „Jako chudobná, osamocená, mladá, teprve začínající učitelka bez zkušeností, žádala Ministerstvo školství o jakékoliv umístění (bylo to v období těsně po první světové válce!). Dostala místo v nejtěžších podmínkách – v pohraničí, v hornickém Mostecku a Litvínovsku – v české škole v menšinách, tehdy se smíšeným německo-českým obyvatelstvem. Práce se jí zalíbila, nenechala se odradit nezdravým ovzduším a chudobným prostředím (nakazila se tuberkulózou) a dále se vzdělávala pro odborné zkoušky. Po vyléčení požádala o přeložení do zdravějšího prostředí, do České Kamenice. Opět učila v menšinové české škole v převážně německém pohraničí. Po svatbě přesídlila do Kostelce nad Orlicí, kde se r. 1933 narodila dcera Eva a kde také učila až do roku 1939. Poté se rodina přestěhovala do Prahy, kde se narodily další děti a kde se po úzkostných letech všichni dočkali konce války. Po osvobození se na základě výzev v rozhlase rozhodla, že pojedou do pohraničí, založit českou školu v Oldřichově v Hájích. Ač v tom nuzném Oldřichově vlastně nakonec neuspěla (kvůli politickému zvratu v roce 1948) a přišla o své zdraví v závadném bydlíšti ve škole, vzpomínala na toto období – snah a úsilí v dobrém úmyslu – ráda. Potkala tam i dobré lidi, snažila se pozdvihnout úroveň, nejen školních vědomostí, dětí. Možná si ještě dnes někdo na paní řídící vzpomene, snad v dobrém,“ píše paní Eva Sobišková a přikládá několik autentických vzpomínek své maminky: „Po revoluci 1945 jsem se dobrovolně a nadšeně přihlásila do pohraničí vybudovat českou školu se svolením příslušných úřadů. Byla to opravdu pionýrská práce od základu – založení a vedení školy obecné, mateřské i jeslí, a všechna ta mimoškolní práce k tomu. Obě malé děti jsem

měla s sebou, byl to rušný a bohatý život, mocné pocity a bohaté zkušenosti, při osamělých večerech a nocích nad psacím strojem a školními sešity, naprosto nevhodné bydlení ve školní budově, zhoršování zdravotního stavu, pak i úraz s doživotními následky, konečně šok z února 1948 – nucený odchod ze školní práce vůbec a pensionování.“

Manžel pan Ferdinand Sobišek působil nejprve v Oldřichově, jako odborník se ujal různých funkcí – byl národní správce a likvidátor německého finančního úřadu, zřídil Kampeličku s převodem německých, pak i českých peněz a vkladů, pracoval jako prokurista ve firmě Johann Franze – sklárna. Později dostal výhodnější pracovní nabídku v Praze. Za Marií a dětmi pravidelně jezdil a pomáhal, jak bylo potřeba. Starší dcera Eva dojížděla za matkou a sourozenci o víkendech a prázdninách. Z dopisů, které paní Marie psala manželovi, se dozvídáme, co všechno zařizovala, podnikala a v jakých podmínkách vyučovala: „Březen 1947: Zima, napadlo hodně sněhu, není čím topit, ve třídě jsem měla 4 stupně, děti plakaly, brambory pomrzly, v krámě už nejsou a nebudou. Zlomila jsem si ruku při služební cestě do Liberce, uklouzla jsem na zmrzlém stupátku vlaku, musím jezdit na rentgen, zase se strachem před cestováním studeným vlakem! Budu zřizovat tělocvičnu ve škole, dostala jsem na to subvenci z Min. škol. Osvěty Praha.“

„1. 10. 1947: V pondělí otvíráme jesle, dalo to mnoho starostí a ještě dá. Také Odbor ochrany matek mám na starosti, plánů mám mnoho, ale těžko se to uskutečňuje. Mám přes 40 dětí v jednotřídce, učím nově globální metodou...“

„20. 10. 1947: ...vypleli jsme celé prostranství kolem pomníku, dáme tam výzdobu a věnec k 28. 10. Chci pro školu udělat besídku veřejnou, snad to půjde a rodiče přijdou. Ani na rodičovské sdružení nechodí...“

Paní Marie byla velmi činná a obětavý člověk. Zřídila v Oldřichově školu, školku i jesle. Ze začátku učila sama 90 nových českých a zbylých německých dětí! Kromě toho se starala o obecní knihovnu a čítárnu, měla na starosti Odbor ochrany matek, pro děti zařizovala ozařování horským sluncem, přednášky, výstavy, loutkové divadlo, pěvecký kroužek. Organizovala oslavy 28. října, iniciovala i slavnost v květnu 1946 a stavbu pomníku, který původně stával naproti Besedě. Dosídlencům pomáhala, kde se dalo, hlavně ženy k ní chodily pro pomoc a radu.

Život v poválečném období byl velmi těžký, vzpomíná paní Eva Sobišková: „Pamatuji, že byl nedostatek potravin, ač oficiálně byly potraviny zajištěny lístkovým hospodářstvím. Býval nedostatek brambor, cibule, tuků, uzenin, stály se až několikahodinové fronty, když zboží přišlo. Nedostatek uhlí, dříví, maminka musela učit v nevytopených třídách, v bytě se topilo jen v kuchyni během vaření v kuchyňském sporáku na uhlí. Zima nastávala už v říjnu a končila v dubnu, holomorazy zničily úrodu brambor, zeleniny, ovoce. Bylo to vlastně pokračování života ve válečném nedostatku, ale pomáhalo přesvědčení, že se to pomalu obrátí k lepšímu, a pomáhala také lidská soudržnost a ještě ochota práce pro vlast. Tenkrát jako 12–15 letá jsem málo chápala problémy a těžkosti, které měla maminka při své práci ve škole i v mimoškolní činnosti. Po vystěhování německých obyvatel sem přicházeli dosídlenci z Čech, Moravy i ze Slovenska. I „zlatokopové“, kteří mizeli až podezřele rychle. Do statků se stěhovali lidé, kteří neměli zkušenosti a snad ani ponětí o hospodaření s půdou a tak ta hospodářství upadala. Bývalí odborníci pro práci v lese (Němci) byli postupně vysídlováni, také práce v kamenolomu pomalu zanikala úbytkem dělníků. Pamatuji si na Oldřichov jako na krásnou, ještě necivilizovanou krajinu, lesy, louky, potoky, ve kterých jsme vídali pstruhy, úhledné domky po vystěhovaných Němcích ještě zcela zachovalé, v naprostém pořádku, postupně rozkrádané a devastované. Bylo i mnoho sebevražd Němců před jejich nuceným vystěhováním... Obec byla za Němců zřejmě kulturně na úrovni, protože divokým svozem se zničilo velké množství knih, not, hudebních nástrojů (ty byly nevhodně svezeny do nějaké stodoly, kde postupně zchátraly).“

Přišel komunistický puč v únoru 1948. Paní Marie byla na nemocenské po úrazu páteře při služební cestě do Liberce. Tehdejší školník jí podstrčil do zásuvky ve stolku Mein Kampf a udal ji. Paní Eva Sobišková o tom vypráví: „On a jeho žena byli starousedlíci, oba po květnu 1945 hned členy KSČ, primitivové oba, pochybného charakteru. Podle podpisů na úředních obecních listinách byli důležití v té poválečné době. Po únoru 48 se zachovali typicky pro tehdejší smýšlení těchto lidí, snesli na maminku nejhorší pomluvy („strhávala při volbách plakáty KSČ!“), podstrčili jí do třídní zásuvky knihu Mein Kampf psanou švabachem, což by ani maminka neuměla číst, udali to a tak podnítili vlastně úřední hon na paní řídící – nepracující inteligenci – až k cílenému zničení. O školníkovi se později zmiňuje i nastupující řídící učitel Pošmurný jako o lajdákovi a zloději.“ V Mladé Frontě 5. března 1948 vyšel článek o opatření Místního akčního výboru: „Jednomyslně schváleno opatření, jež navrhl Místní akční výbor: Marie Sobišková bude vyhoštěna z pohraničí do vnitrozemí a byla už zároveň zbavena služby jako řídící učitelka ve škole Oldřichov v Hájích u Liberce – pro svůj špatný charakter.“

Pro paní Marii nastalo nejhorší období. V dopise 20. března píše: „Nevím, na čem jsem. Byly schůze, kde se projednávaly případy o osobních změnách – prý jsem se nesnížila k lidem, dělala rozdíly mezi dětmi, zaváděla prvorepublikové nazírání a způsoby! Ale prý ten článek do novin o mém vyhoštění oni nedali! Prý chtějí jen muže řídícího.

Jsou i další případy takového překotného odsuzování – a pak, že prý to byl vlastně omyl. Podávám odvolání a jsem v nemocenském stavu stejně. Vyhoštěna tedy nejsem, mohu se „normálně“ odstěhovat ze školy. Už mají náhradního učitele.“

„Co byly ty vytýkané prvorepublikové názory a způsob vyučování?“, zamýšlí se dcera Eva Sobišková: „Bylo to o důležitosti znalosti našich dějin, založení našeho státu a jeho prvního prezidenta, o důležitosti vzdělání a povítkové práce, o lásce k životu, rodině, přírodě a vlasti, o úctě k pravým hodnotám a jejich uchovávaní, o slušnosti, službě a obětavosti. Ano, tak se učilo v letech naší první republiky – jednak podle oficiálních učebních osnov a navíc podle osobního přesvědčení tehdejších učitelů.“

Akční výbor nakonec uznal, že to byl „přehmat“. Oficiální omluvy se ale paní Marie nedočkala. Manželovi do Prahy psala 24. března 1948: „Dnes jsem mluvila s N., sám říkal, že je to teď všechny mrzí a že nevěděli atd., trvá na tom, že oni jen hlásili, že chtějí v případě uvolnění za mě jen muže – řídícího učitele, to ostatní, že udělal Okres. Byla bych ráda, aby už tomu byl konec, mám toho už dost!... Rozhodně tedy nejsem vyhoštěna a mohu se klidně odstěhovat, až předám školu svému nástupci.“

Marie Sobišková opustila Oldřichov s podlomeným zdravím a s trpkou životní zkušeností. V září 1949 odešla do invalidního důchodu, špatně srostlá páteř po úrazu způsobila, že jí ochrnovaly dolní končetiny. Přes to, jak se k ní lidé v Oldřichově zachovali, nevzpomínala na své působení v naší obci s hořkostí. Svědčí o tom zápis v jejím deníku z roku 1977: „Mé dojmy z Jizerských hor, z Liberecka...ano, tam je škola v Oldřichově v Hájích, nevládná budova přímo pod valem železniční tratě vedoucí těsně podél školní zahrady... Jednoposchodová budova, jejímž sklepem protékal potok – to bylo mé nezapomenutelné působiště ihned po revoluci v roce 1945 - ve kterém jsem zažila mnoho dobrého i zlého – tak, jak to život a zvláště nadšená pionýrská práce přináší. Učitelské povolání je i posláním a vždy novým povzbuzením! Kde jsou ty časy? Třebaže jsem odtamtud odešla s těžce narušeným zdravím, jsou moje vzpomínky na Oldřichov stále živé a vzrušující. Však to byla práce pro naši obnovenou drahou VLAST!“

Děkuji velice paní Evě Sobiškové, že se s námi podělila o příběh své maminky. Fotografie jsou z jejího archivu.

:: Jiřina Vávrová, kronikářka obce

> VĚŘTE, NEVĚŘTE...

Věřte mi nebo nevěřte, ale ještě před pár desítkami let bylo možno při vycházce do přírody, i tady u nás v Oldřichově, potkat hopkající zajíce, narazit na jejich pelechy s mladými, potkat koroptve, bažanty a různé drobné živočichy. Potok a jeho přítoky byly plné pstruhů, což svědčilo o tom, že je voda zdravá a čistá. Vždyť jsme ji také jako děti i pily.

Skřivánci při svých stoupavých letech zpívali, co jim hrdlo stačilo, aby pak plachtily zpět a zapadli přesně na místo, kde měli hnízdo s vajíčky. Ostatních drobných zpěváčků bylo taky nějak víc. Asi to mají na svědomí různí přemnožení predátoři – straky či sojky, které ničí hnízda s vajíčky nebo mláďaty. Volavky, které likvidují ryby v potoce, taky dříve nebylo vidět. Ale bohužel, páni ochranáři na tento stav v přírodě mají jiný názor.

Nebo například kukačky, skoro už nejsou slyšet. Vlaštovek a jiříček taky ubylo, protože z chlívů, kde hnízdily a vyváděly mladé, jsou garáže a sklady nářadí. Jiříčky, které si staví hnízda zvenčí na domech, to mají taky těžké – aby nehyzdily fasády.

A tak si myslím, že za pár let naše děti budou v tomto směru hodně ochuzeny a ptáčky a zvířata budou znát jen z počítače. Jestli je to bude vůbec zajímat.

Ale vraťme se z přírody na naše dvorky a zahrádky. Dříve skoro u každého domku žily slepice s kohoutem, který svým kokrháním oznamoval, že už je ráno. A domácí vajíčka, to je něco jiného než ty z obchodu, dovezené bůhví odkud a z kterých by se vylíhla možná tak jedovatá zmije. A přitom takovým pár slepicím stačí kousek místa někde v rohu zahrady, pšenice a zbytky z naší kuchyně.

Nebo čuníků, co si lidi vykrmili, aby si kolem Vánoc vylepšili jídelniček. Dokonce hodně chovatelů vykrmovalo i býčky, aby je pak prodali na jatka a tím si vylepšili rozpočet. Ale to už bylo dost náročné. Nasušit pro ně seno, ráno vstávat o něco dříve, nakrmit, poklidit a večer to samé. A to asi tak rok a půl až dva nepřetržitě. Ale odměna potom byla milá. V létě se sušilo seno místo válení se u bazénu. Nojo, to byla jiná doba. Louky, stráně a příkopy, všude se sekalo, aby bylo čím krmit. Dnes je to vše zarostlé roštím a já se dívám, kde všude jsme sekávali trávu...

:: Milan Nýdrle

> UKLIĎME SVĚT, UKLIĎME OLDŘICHOV

Rozhodli jsme se připojit k akci „Uklidme svět, uklidme Česko“, což je dobrovolnická úklidová akce, která probíhá na území celé České republiky. Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek. Úklid probíhá v jeden den, do akce se zapojují lidé ze všech koutů České republiky. Uklízejí školáci, politici, úředníci, skauti, děti z dětských domovů, vysokoškoláci, důchodci, programátoři, lékaři, prodavači, ekologové, turisté, pejskaři, pankáči, ... A my v Oldřichově přece nezůstaneme pozadu! Srdečně zveme všechny **v sobotu 7. dubna** na společný úklid. **Sraz je v 10:00** v parku u obecního úřadu, v plánu je projít koryto Jeřice (holiny s sebou) a posbírat vše, co se během zimy nashromáždilo podél říčky. Dále máme tip na jednu černou skládku v kopci nad „Ovčínem“, víme o odpadu v lese na Filipce. Rukavice a pytle na úklid zajistíme. Víte-li o dalších místech, která by zasloužila uklidit, navrhnete je – nejlépe prostřednictvím diskuse na Facebooku obce, kde jsme vytvořili událost.

:: Za Živo v Hájích Jiřina Vávrová a Lenka Kosková Třísková

> AUTOBUSOVÁ ZASTÁVKA NA PILÁCH

Nyní to již vypadá, že další článek ze série o zastávce bude o jejím slavnostním zprovoznění. Do konce března by mělo být vydáno stavební povolení a hned na začátku jara se začne stavět. Souběžně by se měla začít stavět i autobusová zastávka v Mníšku na nádraží. Předběžný termín zahájení provozu na oldřichovské Pily k truhlárně je pondělí 11. června 2018. Pokud se to stihne již dříve, je možné, že se kvůli tomu bude dělat mimořádná změna jízdního řádu naší autobusové linky č. 72.

:: Radim Šarapatka

> PARKOVÁNÍ U SOKOLOVNY

V posledních měsících opakovaně prostřednictvím zpráv na Facebooku obce Oldřichov dostáváme fotografie automobilů parkujících na otočce autobusu před Sokolovnou (zastávka Oldřichov v Hájích, žel. zast.) s žádostí, aby parkující řidiči brali ohled na otáčení autobusu. Ten se zde otáčí několikrát denně, parkující automobily otáčení zdržují a autobus pak vyjíždí zpožděný. Cestující tak mají problém stihnout navazující spoje. Autobusy u Sokolovny zastavují ve všední den v 5:04, 6:45, 7:00, 9:20, 13:04, 13:24, 14:24, 14:45, 15:24, 15:45, 18:45. V tento čas při parkování, prosím, dbejte na to, aby u zastávky zůstalo místo pro otočení autobusu. Děkujeme!

:: Lenka Kosková Třísková

> ZPRÁVY ZE SOKOLA

Výsledky stolních tenistů k polovině února

Stolní tenisté Sokola zatím odehráli 12 utkání. Čtyři z nich vyhráli, v jednom remizovali a sedm prohráli. Zvítězili v 91 zápasech a ve 125 prohráli. S 21 body jsou tak na 6. místě tabulky. Nejlepšími hráči oddílu ve dvouhrách jsou Jiří Štoček a Oskar Špaček, každý s úspěšností přesně 50 %. Stejná dvojice je s 66,67% úspěšností nejlepší ve čtyřhrách.

Tradiční Sokolský ples

Večer 27. ledna se konal tradiční Sokolský ples. Na sále Besedy nám hrála kapela Donaha. Poděkování za věci do tomboly patří řeznictví J&F, Ivanu Rajnovi a paní Nguyen. Účast byla slabší, stejně jako na Maškarním bálu, a to je škoda, neboť akcí, na kterých se můžete setkat se sousedy a třeba si i udělat nové přátele, není zase až tolik.

Masopust a maškarní bál

V sobotu 10. února se šel masopustní průvod od Sokolovny k Besedě. Průvodu se účastnilo cca 30 osob. Letos bylo zastoupení masek slabší. Večer se pak konal maškarní bál. K tanci a poslechu hrála skupina Každý pes jiná ves. Točilo se i kolem štěstí, a bylo si tak možné odnést nějakou tu výhru. První cenu v soutěži masek v jednotlivcích získala Kateřina Klazarová za svůj „Čas“; extra první cenu pro skupinu získali Hippies.

Dětský maškarní rej

V neděli se od 14. hodiny konal dětský maškarní rej. Sál byl zcela zaplněn dětmi a (pra)rodiči. O skvělou zábavu se starala Jana Martínková společně s Josefem Svobodou. Všichni návštěvníci si celou akcí užili. Chceme poděkovat myslivcům za finanční příspěvek, Aleši Kuklovi za malé koláče a paní starostové za velké koláče. O organizaci průvodu a obou maškarních se letos rovnoměrně podělili Sokolové a hasiči. Za pomoc při plesech chceme poděkovat všem zúčastněným organizátorům, a letos bychom rádi vyzdvihli manžele Marešovi a Věru Novotnou.

:: *Luboš Kocourek*

> HASIČSKÝ BÁL

V sobotu 17. února 2018 proběhl tradiční Hasičský bál. Vynaložené úsilí posledních dní se vyplatilo a dobrá nálada a veselí se neslo plně zaplněným sálem napříč všemi generacemi.

K tanci a poslechu hrála skupina DUO SMART BAND, během hudební přestávky vystoupila opět taneční skupina Lenky Šebové z Mníšku. Překvapením večera byla návštěva bývalého olympionika a dnešního trenéra české sáňkařské reprezentace Františka Halíře, který rovnou z letiště po příletu z Pchjongjangu zamířil na náš ples a byl přivítán za velkého potlesku všech přítomných. Z tomboly, kterou jsme pro vás se sponzory připravili, nezůstal kámen na kameni a věříme, že si každý odnesl domů cenu, která ho potěšila – vždyť mezi výherci zavládl i cílý výměnný obchod. Všem našim sponzorům moc děkujeme!!!

Závěrem přijměte pozvání i na příští rok, kdy se náš ples bude konat 16. února 2019.

:: *Jana Hodačová, Hasiči Oldřichov v Hájích*

> POSILA OLDŘICHOVSKÉHO SKIKLUBU

V sobotu 3. února 2018 vyrazili oldřichovští lyžaři za kopec do Raspenavy pro nezbytného pomocníka. Sněžný skútr zn. Buran, který původně jezdil na Smědavě, předchozí majitel zrepasoval, vyměnil ložiska a pásy a se slzou v oku jej odevzdal do dobrých rukou za 25 000 Kč.

„Na skútr se nás složilo celkem 15, všem za to děkuji,“ říká Láďa Jakubec, jeden z hlavních tahounů zdejšího skiklubu. Skútr bude sloužit k údržbě sjezdovky a k protahování běžeckých stop. Zatímco sjezdovka je soběstačná, běžecké stopy jsou záměrem obce, která získala souhlas majitelů pozemků a bude hradit náklady na benzín a údržbu stroje za jednotlivou úpravu tratí. Částka zatím není stanovena, bude se odvíjet od první testovací jízdy. Teď už musí jen napadnout a může se vyjet.

:: Radim Šarapatka

> KDO JE MŮJ ZÁCHRANÁŘ?

V životě už jsme to zažili skoro všichni. Někomu v našem okolí se přihodilo, měl nehodu, úraz. A my jsme v tísni vytáčeli na telefonu číslo 155. Minuty do příjezdu záchranky pak byly asi ty nejdelší, co nás potkaly.

Čas od okamžiku, kdy operátor na tísňové lince přijme hovor, do chvíle, kdy ze základny vyjíždí sanita s pomocí, se počítá na vteřiny. Rozmístění základen po Libereckém kraji je takové, aby záchranáři byli schopni do všech míst dojet do dvaceti minut. A to i přesto, že jim mnohdy situace komplikují neohleduplní řidiči, špatně zaparkovaná auta, objížďky či počasí.

Pokud to zdravotní stav postiženého vyžaduje, operátor na dispečinku zůstává s volajícím o pomoc v telefonickém kontaktu. Pomáhá svými zkušenostmi a radami, uklidňuje. Právě dispečerů spolu s volajícím bývají často těmi, díky komu nemocní či ranění přežijí.

V okamžiku, kdy na místo dorazí záchranářská posádka, dostane vše zpravidla rychlý spád. Záchranáři zajistí životní funkce, vyšetří postiženého a v případě potřeby jej transportují do nemocnice.

Víte, odkud právě k vám vyjíždí záchranářské vozidlo? Z přiložené mapky si sami můžete udělat obrázek, za jak dlouho k vám v případě potřeby pomoc dorazí. Může se ale samozřejmě stát i to, že posádka z vám nejbližší základny jsou zrovna v terénu a k vám tedy vyjíždí nejbližší volný vůz. A jak záchranářům můžete pomoci vy sami?

> DIVADELNÍ IMPROVIZAČNÍ ZÁPAS V BESEDĚ

V sobotu 21. dubna 2018 od 19:00 bude Beseda hostovat přátelské utkání v divadelní improvizaci mezi týmem Progresky z České Lípy a jejich pražským soupeřem.

Spojení sportu s divadlem nabízí to nejlepší z obojího. V daných disciplínách herci obou týmů rozehrávají scény ze života i z hluboké fantazie na téma, které se dozvědí až před začátkem každé disciplíny. Dějová linie je nevyzpytatelná. Disciplín je obvykle 6–7. Například: vyprávěná, smrt v jedné minutě, filmový žánr, ... Ze sportu zůstal klasický rozhodčí s píšťalkou, který píská fauly (např. odchýlení od tématu). A nejdůležitější jsou diváci, protože právě oni vybírají disciplíny, témata, a nakonec výkony obou týmů bodují. Je to náramná legrace, tak si to nenechte ujít.

:: Radim Šarapatka

1. Operátorovi na dispečinku vždy sdělte co nejpřesnější polohu, kde se nacházíte. Tzn. buď adresu nebo nejbližší záchytné body (park, typická budova, křižovatka, poslední vesnice, ...). Do telefonu si stáhněte aplikaci Záchranka. Při jejím použití aplikace sama odešle vaši přesnou polohu.
2. Zajistěte záchranářům přístup k postiženému (odemkněte dveře, pokud je to možné, vyšlete někoho na ulici).
3. V noci rozsviňte co nejvíc světel směrem do ulice.
4. Připravte doklady postiženého a seznam léků, které užívá.
5. Zajistěte domácí zvířata, která by mohla záchranáře napadnout.
6. Pokud byl hovor s operátorem ukončen, zajistěte, že na vámi uvedené číslo bude možné kdykoliv volat. Při jakémkoliv zhoršení stavu postiženého opět volejte operátora.

Naše motto je: „Milujeme život. Bojujeme o něj každý den. Na zemi, ve vzduchu, bezdrátově.“ Přejeme vám, abyste nás v životě nepotřebovali. Pokud nás potřebovat budete, buďte připraveni.

Vaše Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje
www.zzslk.cz

A najdete nás i na facebooku jako Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje, p. o.

:: Přetiskujeme informační materiál ZZSLK

> SILVESTROVSKÝ HOKEJOVÝ TURNAJ

Již asi nikdo nezjistí, v kterém roce poprvé zorganizoval Karel „Haďák“ Převor silvestrovský hokejový turnaj. Pokud to počasí dovolilo, hrávalo se na rybníčku u pizzerky. Pak ale Karla zradilo srdíčko a navždy nás opustil. Svolávání turnaje převzali Bulířovi. Od té doby se turnaj hraje jako Haďákův memoriál. Čas letí, a tak jsme se loni o Silvestru setkali již na 15. ročníku tohoto memoriálu. Hřištěm se nám stala, tak jako již mnohokrát, křižovatka u dnes již bývalé pizzerie. Bylo milé, že si za tenisákem přišli zaběhat mladí z okolí, ale ani důchodci se nenechali zahanbit a vkládali hodně energie do hokejových soubojů. Díky účasti fanoušků se z akce nakonec stalo příjemné sousedské setkání. Takže se zase za rok sejdem, přátelé.

:: *Luboš Kocourek*

:: *FOTO: Táňa Bulířová*

> PÁLENÍ ČARODĚJNIC

Sbor dobrovolných hasičů Oldřichov v Hájích Vás zve 30. dubna 2018 na pálení čarodějnic. Vatra bude zapálena ve 20 hodin. Přijďte se pobavit se sousedy a užít si hezký večer. Občerstvení zajištěno, k poslechu bude hrát kapela Každý pes jiná ves.

2018 KAŽDEJ PES, JINÁ VES
 "pozitivně laděná kapela s ručním ozvučením"
ČARODĚJNIC
30.4.
 opékání buřtů
 stánky s občerstvením
 slavnostní zapálení vetry
 tradičně zábava s živou hudbou
18:00
 areál před obecním úřadem
 www.facebook.com/tancmajstr

Folkový a trampský festival SOUZNĚNÍ V O.HÁJU

sobota 10. března 2018

od 14 hodin Beseda

Oldřichov v Hájích

Moderuje Milan Pich BELMONDO

od 22 hodin velký JAMSESSION!

občerstvení zajištěno • vstupné 150,- Kč (děti zdarma)

Janberi

Ajeto

Větrno

Michal Šnajdr

Naopak

Terrakota

Vltavín

> KALENDÁŘ AKCÍ

Folkový a trampský festival Souznění v O. Háju

sobota 10. 3. 2018 od 14:00
sál restaurace Beseda

Uklidíme svět, uklidíme Oldřichov

sobota 7. 4. 2018 od 10:00
park u obecního úřadu

Setkání klubu důchodců

pátek 13. 4. od 15:00
restaurace Beseda

Improdivadlo: Progresky (Česká Lípa) vs. pražský soupeř

sobota 21. 4. 2018 od 19:00
sál restaurace Beseda

Pálení čarodějnic

pondělí 30. 4. 2018, večer, zapálení ohně ve 20:00
park u obecního úřadu

Divadelní pohádka: Kouzelná flétna, NOPOĎ Nový Bor

sobota 19. 5. 2018 od 18:00
sál restaurace Beseda

Dětský den

začátek června, termín bude upřesněn
park u obecního úřadu

Foto z dětského maskarního rejse

> UŽITEČNÉ INFORMACE

Obecní úřad

Jaromír Tichý – 724 179 355 – starosta@oldrichov.cz
Jana Bekešová – 482 725 093 – info@oldrichov.cz
úřední doba: po 8:00 – 16:00, út 8:00 – 14:30,
st 8:00 – 17:00, čt 8:00 – 14:30, pá 8:00 – 12:00
facebook: <http://www.facebook.com/oldrichov>
webové stránky: <http://www.oldrichov.cz>

Sběr odpadu – areál bývalé panelárny

listopad - březen:
středa 10:00 - 18:00, sobota 9:00 - 13:00.
duben - říjen:
pondělí 8:00 – 15:00, středa 10:00 – 18:00,
sobota 9:00 – 13:00

Knihovna

provozní doba: pondělí 14:00 – 16:00,
středa 14:00 – 17:00

Bruslení na zamrzlé Fojtce

KRAJ

příloha Libereckého kraje
březen 2018

UDÁLOST MĚSÍCE

EUROREGION TOUR 2018

Veletrh cestovního ruchu má v Libereckém kraji téměř dvacetiletou tradici. Letos se koná již 18. ročník, a to ve dnech 15.–17. března 2018 v Eurocentru v Jablonci nad Nisou. Záštitu nad veletrhem převzal hejtman Libereckého kraje Martin Půta.

Pro veřejnost bude veletrh otevřen v pátek a v sobotu 16.–17. března. Představí se komplexní turistická nabídka krajů, regionů, měst a obcí České republiky i sousedních států. Lákadlem bude jistě prezentace Olomouckého kraje, Východní Moravy, Žitavských hor či chorvatské centrály cestovního ruchu. Prezentovat se budou cestovní kanceláře a agentury, centra volnočasových aktivit, ubytovací i stravovací zařízení, lázně, wellness a další subjekty z oblasti cestovního ruchu.

V doprovodném programu nabídneme návštěvníkům cestovatelské přednášky z cyklu „5+5 švestek“, tradiční výstavu regionálních potravin a řemeslných produktů z Čech i Polska, barmanskou show, taneční vystoupení a další bohatý program pro děti i dospělé. Nebude chybět ani soutěž

o hodnotné ceny v podobě zájezdu, volných vstupenek, knih a dárkových předmětů.

Čtvrtek 15. března bude věnován studijní cestě pro odborníky v oblasti cestovního ruchu, kteří se letos vydají za poznáním do Krkonoš, kde navštíví mimo jiné i výrobu perličkových ozdob Rautis, která s touto výrobou usiluje o zápis na seznam UNESCO. Nezapomněli jsme ani na studenty věnující se oboru cestovní ruch, pro které jsme připravili soutěž na téma „Moje město/region v proměnách času“. Vstup na veletrh je zdarma. Podrobné informace o veletrhu naleznete na www.euroregiontour.cz a www.eurocentrumjablonec.cz. ←

Text: Květa Šírová

Foto: Matyáš Gál

NA KRAJI

BENEFIČNÍ PLES HEJTMANA VYNESL PŘES MILION KORUN

Přes milion korun vynesl už 13. benefiční ples hejtmana. Veškeré peněžní dary od partnerů plesu a část finančních prostředků utržených z prodeje vstupenek byly věnovány třem organizacím, které se starají nebo pomáhají lidem v nelehkých životních situacích. Centrum Amélie Liberec, Nemocnice s poliklinikou Česká Lípa a Nadační fond Ozvěna dostaly v krásném prostředí Clarion Grandhotelu Zlatý lev v Liberci, kde se ples v pátek

K tanci a poslechu hrál skvělý orchestr Big'O'Band Marka Otla, který kromě vlastního repertoáru dokázal výborně doprovázet i Ewu Farnou a Itcho Pčelára. Foto: archiv Libereckého kraje.

2. února uskutečnil, od hejtmana Martina Půty šeky na finanční prostředky, které jim pomohou v provozu nebo v dalším rozvoji. Například českolipská nemocnice za peníze zkrášlí novorozenecké oddělení.

KRAJ VYHLÁSIL SOUTĚŽ KNIHA ROKU LIBERECKÉHO KRAJE

Od 1. února do 15. března 2018 mohou autoři nebo nakladatelé nominovat knihy do čtyř různých kategorií. Do soutěže se přihlašují autoři nebo vydavatelé, jejichž kniha se svým obsahem významně týká Libereckého kraje, jeho občanů a jejich díla, území nebo jeho dílčích částí, tradic, příběhů, historie, výrobků apod. Podmínkou tedy není, že by sídlo nakladatele nebo trvalé bydliště autora muselo být v Libereckém kraji. Podstatný je právě a jen obsah přihlášené knihy. Zasláné přihlášky následně zhodnotí sedmičlenná odborná komise, v níž příslibili účast například Jiří Padvět, známý autor a ředitel nakladatelství Academia Praha, Radek Sidun, významný typograf a vedoucí katedry grafiky VŠUP v Praze, a liberecký knihkupec Martin Fryč. Cenu vítězům předá hejtmán Libereckého kraje Martin Půta a radní Květa Vinklátová u příležitosti Světového dne knihy a autorských práv, tj. 23. dubna v Krajské vědecké knihovně v Liberci. Liberecký kraj chce znát i názor občanů, proto ve spolupráci s Libereckým deníkem vyhlásí i cenu veřejnosti. Hlasovat bude možné jak na internetu,

tak prostřednictvím hlasovacích lístků zaslaných na Krajský úřad Libereckého kraje nebo do redakce Libereckého deníku. Přihláška je k dispozici na: kultura.kraj-lbc.cz/ostatni/soutez-kniha-roku-libereckeho-kraje.

LIBERECKÝ KRAJ OVLÁDL ZIMNÍ OLYMPIÁDU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Celkem čtrnáct zlatých, patnáct stříbrných a deset bronzových medailí přivezli mladí sportovci z VIII. Her zimní olympiády dětí a mládeže ČR 2018, které se konaly v Pardubickém kraji. Liberecký kraj díky jejich skvělým výsledkům obsadil první místo mezi krajskými reprezentacemi, a to jak v bodovém hodnocení, tak co do počtu cenných kovů. Krajskou reprezentaci tvořilo dohromady 123 osob, z toho 94 sportovců a 29 trenérů. Mladí nadějní sportovci se utkali o medaile i bodová hodnocení v devíti zimních sportech – alpské lyžování, běžecké lyžování, biatlon, krasobruslení, lední hokej, lyžařský orientační běh, rychlobruslení, skicross, snowboarding a dvou doprovodných disciplínách – taneční soutěž a šachy. Mladí sportovci nasadili laťku velmi vysoko, bude to pro ně velká výzva, protože Liberecký kraj převzal pomyslnou štafetu a bude pořadatelem letních olympijských her dětí a mládeže v roce 2019.

Z medailí na zimní olympiádě se nejčastěji radovala mládež z Libereckého kraje. Foto: Michaela Kubíčková.

PŘÍJEZD KRAKONOŠE DO HARRACHOVA

Již podvaasedmdesáté přijede v sobotu 17. března 2018 pán hor Krakonoš do Harrachova. Jeho posláním bude přivítat se svou družinou příchod jara. Letošní program nabídne návštěvníkům opět podívanou v podobě vystoupení mažorettek, čertisek, kapel různých žánrů, bubenický soubor Aries, originální dětský program Honza Popleta a jiné. Během této akce se mohou návštěvníci účastnit např. soutěže o nejlepší masku, vydražit nejdelší pomlázku, kterou každoročně upletou skauti z Jilemnice. Vydražená částka bude věnována na podporu skautské činnosti. Podrobný program akce na www.harrachov.cz. ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Jaká rozhledna v kraji vám nejlépe přirostla k srdci?

JIŘÍ ULVR (SLK)

V okolí Studence je rozhleden poměrně hodně a zdatný turista jich může za den zvládnout i více. Pokud mám uvést pouze jednu, která mi přirostla k srdci, bude to ta nejstarší, kamenná rozhledna Žalý.

MILAN KOUŘIL (ANO)

Černá Studnice je magické místo. Z rozhledny jsou vidět za jasného počasí jak Krkonoše a Jizerské hory, tak Český ráj, Podještědí a dohlédnout se dá i na Pojizeří a Ralsko.

JAN KORYTÁŘ (ZPLK)

Méně známá, ale s rozhledem do širokého okolí, je rozhledna na Strážném vrchu v nadmořské výšce 601 m nad obcí Merboltice na Českolipsku. Obnovena byla v roce 2006 díky darům občanů i firem.

PŘEMYSL SOBOTKA (ODS)

V našem kraji je hodně rozhleden, a pokud je nepřerostly okolní stromy, tak i s nádherným pohledem do okolí. Já ale miluji Jizerské hory a rozhlednu na hoře Smrk považuji za nejhezčí. Spojuje moderní architekturu s rozhledem do trojmezí ČR, Polska i Německa, a proto je mým favoritem.

JAN MEČL (ČSSD)

Celoživotně mému srdci patří jedinečná, dokonalá, nepřekonatelná dominanta našeho kraje, a tou je Ještěd.

RADOVAN VÍCH (SPD-SPO)

Jsem rád, že 15 let zavřená Liberecká výšina – dominanta města Liberec – se po několika letech chátrání podařila zachránit. Rozhledna s restaurací schovaná v lesích nad Lidovými sady je postavena ve stylu středověkého rytířského hradu a výhled si zde můžete vychutnat z 25 metrů vysoké pětiboké věže.

PAVLÍNA NOVÁKOVÁ HRABÁLKOVÁ (KSČM)

Osobně bych k návštěvě doporučila rozhlednu Bramberk, která se nachází kousek od Lučan. Je dobře dostupná jak autem, tak pěšky. Turisté se projdou nádhernou přírodou CHKO Jizerské hory. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

MARTA PROCHÁZKOVÁ A HANA POPELKOVÁ

Pracují ve společnosti pořádající tradiční veletrh cestovního ruchu Euroregiontour, který se každoročně koná v Jablonci nad Nisou. Marta Procházková byla do nedávna ředitelkou Eurocentra, nyní odešla do zaslouženého důchodu. Paní Popelková organizuje veletrhy a spolupracuje s vystavovateli.

Kde se vzala myšlenka uspořádání veletrhu Euroregiontour, který má téměř dvacetiletou tradici?

Marta Procházková: Musím se vrátit trochu do historie, bylo to ještě před mým nástupem na pozici ředitelky Eurocentra, před rokem 2003. V době mého nástupu proběhly již dva ročníky. Letos se tedy bude konat 18. ročník. Otcem myšlenky uspořádání veletrhu cestovního ruchu byl Euroregion Nisa. Myšlenkou tehdejšího vedení byl vznik veletrhu cestovního ruchu, který na území našeho kraje chyběl. Vše bylo spojeno s nastartováním spolupráce tří zemí – Česka, Polska a Německa – respektive oblastí Trojzemí. Na organizaci veletrhu se vždy podílelo několik subjektů. Existovala komise cestovního ruchu EUREX, kde byli zástupci z Čech, Německa i Polska a celé to zastřešoval Euroregion Nisa. Tato pracovní skupina dávala veletrhu koncept. Nejvíce aktivní byla ze začátku polská strana, ale s každým dalším ročníkem přibývalo vystavovatelů i z ostatních stran. V prvopočátku jsme čerpali finanční prostředky na konání veletrhu z projektu Evropské unie. Ale díky rozrůstání veletrhu a vystavovatelů, kteří měli zájem o účast, se velmi navyšovala administrativa a náklady. Veletrh začal zaměřením přesahovat území, na které se daly čerpat prostředky z Evropské unie pod administrativou Euroregionu Nisa. Proto jsme požádali o zástitu akce Liberecký kraj a tehdejší statutární náměstkyně hejtmána, pověřená řízením resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu, paní Lidie Vajnerová, navrhla, že by se Euroregiontour mohl konat jako společná akce Libereckého kraje a statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou s tím, že Liberecký kraj by vše zastřešoval.

Jak vypadaly první ročníky veletrhu?

Marta Procházková: Ze začátku byl veletrh skromnější, bylo tu jen několik vystavovatelů z Polska, Německa a Česka. Akce se konala ve starých prostorách tehdejšího jabloneckého výstaviště. Po rekonstrukci výstaviště a vzniku současné podoby Eurocentra dostal veletrh úplně jiný

náboj. Zvětšily se sály, je tu lepší technické vybavení. Eurocentrum a výstavní prostory jsou propojeny podzemním krčkem, takže návštěvníci se nemusejí nikam vracet, ale mohou si plynule projít celý veletrh. Zároveň nastoupila na pozici organizátora veletrhů a výstav nová kolegyně, Hana Popelková, která měla zkušenosti ze zahraničního obchodu, byla velmi dobře jazykově vybavená a organizačně nesmírně šikovná. Takže i to dalo veletrhu trochu jiný rozměr. Následně se k organizaci veletrhu připojila také Okresní hospodářská komora, která propaguje regionální výrobky. Takže k vystavovatelům z republiky a zahraničí se připojili ještě regionální výrobci. V prvopo-

Marta Procházková (vlevo) stála v čele Eurocentra od roku 2003. Za jejího působení se konala většina ročníků regionálního veletrhu cestovního ruchu Euroregiontour. Hana Popelková (vpravo) pracuje v Eurocentru jako koordinátor výstav a veletrhů. Je členem pracovní skupiny, která připravuje veletrh cestovního ruchu Euroregiontour. Foto: archiv Eurocentra.

čátku trval veletrh jen dva dny. Po nějaké době a po odezvách veřejnosti byl veletrh prodloužen na jeden den pro odbornou veřejnost a dva dny pro veřejnost. Tento harmonogram se zachoval do dnešní doby.

Jak vypadá veletrh dnes?

Hana Popelková: V současné době je tu kolem stovky vystavovatelů. Vystavují tu regiony z Čech, Polska, Německa. Svou činnost tu prezentují některé střední školy, regionální výrobci nebo cestovní kanceláře. Každý rok se snažíme pozvat nějakého většího hosta. Měli jsme tu například vystavovatele ze Slovenska či Chorvatska. Nechceme ale nahrazovat veletrh cestovního ruchu Holidayworld, který se koná každoročně v Praze, proto se stále snažíme držet na regionální úrovni. Ale i tak máme každoročně kolem čtyř tisíc návštěvníků.

Marta Procházková: Veletrh se připravuje v průběhu celého roku. Na jeho organizaci byla založena pracovní skupina, která se schází jednou za měsíc a je složena ze zástupců Libereckého kraje, statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou, Eurocentra a Hospodářské komory. Je to

týmová práce. Každý rok vymyslí nějakou novinku, a úroveň veletrhu tak stoupá. Nyní například Liberecký kraj připravuje program i pro odbornou veřejnost nebo pro školy cestovního ruchu.

Jak vypadá veletrh pro vystavovatele? Hlásí se sami?

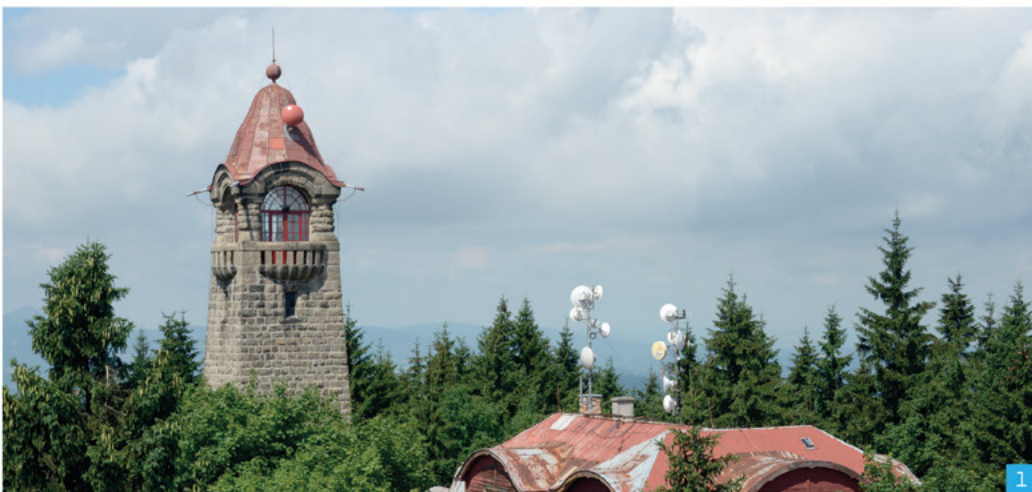
Hana Popelková: Spousta vystavovatelů sem jezdí již několik let. Každý rok se ale snažíme přilákat i někoho nového. Posíláme nabídky s informací o konání veletrhu. Záleží pak na vystavovateli, jestli naši nabídku přijme. Vystavovatel si pak svou účast na veletrhu platí v podobě pronájmu místa a stánku.

Na co byste návštěvníky pozvali v letošním ročníku veletrhu?

Hana Popelková: Letos přijede opět centrála cestovního ruchu Chorvatska. O ně byl v loňském roce veliký zájem, takže jsem ráda, že tu letos budou znovu. Bude zde vystavovat také polský park miniatur, a to miniaturu zámku Vrchlabí. V programu je také minifestival cestovatelů 5+5 švestek, což jsou nezávislí cestovatelé, kteří formou krátkých filmů prezentují různé země, které navštívili. Promítat se bude večer pro širokou veřejnost a vstup je zdarma. Pro děti budeme mít otevřené ekocentrum s celodenním programem, bude zde také výtvarná dílnička. Zbytek programu je ještě v jednání (v době vzniku rozhovoru, pozn. redakce).

Marta Procházková: Ráda bych jménem celého Eurocentra poděkovala všem organizátorům veletrhu: Libereckému kraji, statutárnímu městu Liberec a statutárnímu městu Jablonec nad Nisou, protože spolupráce je vysoce nadstandartní a všichni se snaží o úspěch celé akce. ←

Autorka rozhovoru: Květa Šírová

- 1 | Černá Studnice se tyčí nad městem Smržovka a je dominantou Černostudničního hřebene. Foto: Milan Drahoňovský.
- 2 | Tanvaldský Špičák je vyhledávaným turistickým cílem, a to jak v zimních, tak v letních měsících. Foto: Milan Drahoňovský.
- 3 | Bramberk, rozhledna nad městem Lučany nad Nisou, je po sporech o její vlastnictví po několika letech znovu otevřena. Foto: Milan Drahoňovský.
- 4 | Rozhledna na Prosečském hřebeni je dostupná pouze po telefonické domluvě. Foto: Milan Drahoňovský.
- 5 | Robert Hemmrich, významný jablonecký architekt, který vtiskl duši mnoha stavbám v Jizerských horách a je známý také jako „Rozhlednový architekt“.

KRAJEM

ROZHLEDNY ROBERTA HEMMRICHA

Robert Hemmrich se narodil 1. května 1871 v Jablonci nad Nisou. Studoval na stavebním oddělení liberecké průmyslové školy. O sedm let později si v Jablonci zřídil architektonický ateliér a natrvalo se zde usadil. Za svůj život vytvořil tři tisíce návrhů. Necelá třetina z nich byla realizována, a to z poloviny v Jizerských horách. Ve stylu florální a později geometrické secese navrhoval různé typy domů od luxusních vil po bytové domy, dále pak stavby veřejného využití jako školy, tělocvičny či lázně. Volný čas rád trávil v Jizerských horách a Krkonoších. Zde se nejspíš inspiroval a vytvořil návrhy rozhleden. Čtyři z nich byly realizovány – na Černé Studnici, Tanvaldském Špičáku, Bramberku a Prosečském hřebeni. Věže vyzděné z lehce opracovaných jizersko-horských kamenů vznikly díky iniciativě horských spolků, které tvořili bohatí měšťané.

Na hřebenu nad Smržovkou se nachází rozhledna Černá Studnice. Na jejím místě vybudoval Liberecký horský spolek již v roce 1885 dvě skalní vyhlídky. Dnešní kamenná rozhledna s turistickou chatou byla postavena v roce 1905 a stala se dominantou Jablonecka. Na její vrchol ve výšce 26 m vede 91 schodů. Zajímavostí je malé arboretum v blízkosti rozhledny, otevřené v roce 2009, které návštěvníky seznámí nejen s historií Jizerských hor, koloběhem života v lese, ale také se vzácnými druhy rostlin, které z této oblasti během let vymizely. Více informací o provozu rozhledny na www.rozhledna.eu.

Na Tanvaldském Špičáku ležícím v nadmořské výšce 831 m byla v roce 1889, díky velkému zájmu turistů, zpřístupněna skalní vyhlídka. Teprve pak zde byla vystavěna

kamenná rozhledna, která byla slavnostně otevřena 4. července 1909 jako Jubilejní rozhledna císaře Františka Josefa I. O rok později k ní ještě přibyla i turistická chata. Po 69 schodech se vystoupá až na vyhlídkovou plošinu, která je umístěna ve výšce 14 m. Celková výška rozhledny je 18 m. Na Špičák vede z obce Jiřetín pod Bukovkou čtyřsedmáctá lanovka, jejíž horní stanice stojí přímo u rozhledny. Více informací o provozu rozhledny na www.rozhledna-spicak.cz.

V pořadí třetí rozhlednou Roberta Hemmricha je kamenná věž Bramberk. Rozhledna se nachází v nadmořské výšce 787 m mezi vrcholy Krásný a Veisův kopec nad městem Lučany nad Nisou. Jako první na tomto vrchu stála již v roce 1889 dřevěná věž, ke které byla o tři roky později přistavěna horská chata. Dřevěnou stavbu nahradila v roce 1912 kamenná věž s 87 schody stoupajícími do výšky 21 m. Více informací o provozu rozhledny na www.bramberk.cz.

Poslední rozhlednou, kterou navrhl Robert Hemmrich, je ta na Prosečském hřebeni. Kamenná věž z žulových kvádrů stojí v nadmořské výšce 593 m. Původně zde stála šestimetrová dřevěná věž z roku 1892. O několik let později ji ale zničil úder blesku. Podobný osud potkal i další dřevěnou věž, kterou zničil orkán. Současná kamenná rozhledna je 28 m vysoká a po zdolání 117 schodů nabízí výhled do krajiny z ochozu ve výšce 20 m. Více informací o provozu rozhledny na www.rozhlednanadproseci.webnode.cz. ←

Text: Květa Šírová

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 3/2018 vyšlo 1. března 2018, uzávěrka byla 15. února 2018.
magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk

Liberecký kraj